

noa. E 3 te kinaki o te poi a nga tamariki poi. E tino whakamihi ana matou ki a Tuta Nihonihi me Ngati-oneone me etahi atu mo to ratou kaha, mo to ratou aroha, mo te pai o a ratou haka, i tino mihia e te pakeha.

I te ahiahi ka tino nui rawa te ua, hei aha ma te pakeha, kiki tonu nga tiriti o te taone i te whakarongo ki nga waiata ki nga whaikorero. I hangaia he teneti mo nga kai-korero mo nga kai-waiata ki runga i te parani o tetahi whare tiketike. Muri iho i te whai-korero i te Mea ka karangatia ko Reweti Kohlere e tu ki te whai-korero. Tu ana ia tangi ana te umere a te pakeha i te Maori. I whakawhetai ia ki te Mea, ki te iwi pakeha hoki, mo te ratou awhinatanga i nga Maori ki te whakarawe moni mo te mate-kai ki Inia, mo te whawhai hoki. I mea ia he tino pono te u o te Iwi Maori ki te Kuini, e hari ana hoki ratou mo ratou i noho ki raro i te kara a Ingarangi, no te mea he ora kei reira, he rite mo te Maori mo te Pakeha. E hari ana te Iwi Maori mo te toa o te Ingarahi i ta raua paka-nga ko te Poa, no te mea ka puta he ora ki nga iwi maori e tukinotia nei e te Poa. Ahakoa kei nga wahi katoa te mana o te Kuini, ahakoa he maha nga iwi kei raro i tona mana, otiira na tenci whawhai ka kitea kotahi ano. I hiahia te Iwi Maori ki te haere ki te whawhai mo te kara, a i te mea kaore ratou i tukua na reira e kimi tikanga nei hei whakaputanga mo to ratou aroha ki te Kuini. E whawhai ana te Poa mo ratou ake ano, tena ko te Ingarahi e whawhai ana mo katoa, kiri ma, kiri mangu ranei. Koia nei te rerenga ketanga o te Poa o te Ingarahi. I te wa e hari ana mo to ratou wikiporiatanga kia mahara ano te ngakau kia pera me ta Ratatia Kipiringi i whakatupato ai ki te Ingarahi :- -

“ E te Atua o matou tipuna, i matauria
mai inamata

Te kai-hautu o nga matua e pae nei

Kei raro i te kapakapa o tou ringa

O matou mana e whakahaere nei

E te Ariki, e te Atua o nga Mano, e noho
ki a matou

Lest we forget — lest we forget.

(Kei wareware—kei wareware matou.)

I korero Maori tonutia e Kohere te waiata nei, ko te raina whakamutunga i pakehatia, kaati i matatau mai hoki i te pakeha te tikanga o ona kupu, he waiata hoki e tino mohio ana i te pakeha. Muri iho i tenei ka waiatatia e ia te waiata mo Rapata, me te whakatangitangi ana nga pakeha:—

“Haere tonu Rapata, haere tonu ra.”

No te mutunga ka hakaia e Kohere te : “Ake ake kia kaha — haere tonu ra,” na etahi Maori i te tiriti e tu ana i hapai ake.

Kore i rikarika te umere a te mano o te pakeha ki a Kohere raua ko tona whai-korero. I a ia ano e korero ana e umere ana te tangata. I rahi tona reo ki te korero, whakarongo ana te pakeha ki to ratou reo e whakabekeka mai ana e te Maori. I ki ano a Kohere i roto i te reo Ratini ko te mana o te Ingarihi he *multa in uno*, ara he Maba i roto i te Kotahi I tino whakanihia i tino korerotia te whai-korero a Kohere; i kiia ko tetahi tenei o nga tino whai-korero kua rangona ki tenei taone. I puta i a ia etahi kupu kaore i kitea e etahi atu tangata, pakeha maori ranei. He manakia a Tipi-whenua!

HE AROHA NUI.

He hanga aroha te pakarutanga o te Hira
Newhata, he kaipuke heera nui i rere mai
i Ingarangi ki Merepana. He maha nga ra i
rere mai ai i te moana, a, ka tae tonu hoki ki
Merepana ka pakaru i te nui o te marangai.

E rua tekau ma rua nga tangata i mate, e rima ano i ora whakauaua. I te mea e akina ana te kaupuke e te ngaru, e totobu haere ana hoki, kaore te mete tuatahi i rere wawe ki runga i te poti, engari i haere ki te tiki i tetahi o nga heramana i te takoto mate. I te ahi ana te turoro ki te poti ko te tino pakarutanga o te kaupuke, a ka ora te turoro ra ka mate te mete, tona kai-whakaora. I ki a te Karaiti: "Kahore he aroha o tetahi i rahi ake i tenei, ara, kia tuku te tangata i a ia ake ano kia mate mo ona hoa." (Hoani 15. 13.) Engari pea te aroha nei ake ko te mate o te tangata mo te tangata kino, mo tona hoa-riri ranei, pera me te Karaiti i mate nei mo te tangata haramo tona hoa-riri. "I a tatou hoki e *ngoikore* ana, i te wa i rite ai, ka mate a te Karaiti mo te hunga *karakia kore*. E mate whakauaua hoki tetahi mo te tangata tika: tera pea ia tetahi e maia ki te mate mo te tangata pai. Heoi e whakakitea nuitia ana e te Atua tona aroha ki a tatou, i a tatou hoki e *hara* ana, ka mate a te Karaiti mo tatou." (Roma 5. 6—8.) I mate a te Karaiti mo te hunga *ngoikore*, *turoro*, kaore nei e kaha ki te whakaora i a ratou ano, kaore ia i mate mo te hunga tika; e *hara* ana, e ngaua ana e te hara, e haere ana hoki te rata ki te hunga mate. E kore ai etahi tangata e whiwhi ki te oranga tonutanga he kore no ratou e mohio he ngoikore ratou, he karakia-kore, e hara ana.